

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

HÁZHOZ KÜLDVE:
Egész évre 5 frt — kr.
Félévre 2 frt 50 kr.
Hivatalok, községek, köz-
ségi jegyzők és tanítók
részére egész évre 3 frt.

Az előfizetések
postautalvánnyal
számlázandók.

Egyes számok 10 kr-
jával kaphatók a kiadóhiva-
talban.

GÖMÖR

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS VEGYES TARTALMU HETILAP.

A kéziratok a szerkesztőséghez (Kossuth-utca
8. sz.) küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak
Felelős szerkesztő: FRÁTER SÁMUEL.

Megjelenik hetenkint egyszer,
— VASÁRNAP. —

A hirdetések, előfizetések, reklamációk,
a kiadóhivatalba (Kossuth-utca 7. sz.) intézendők.
Laptulajdonos: DRASKÓCZY LÁSZLÓ.

HIRDETÉSEK.

Háromhasábos petit-sor
egyszeri közléseért 7 kr
kétszeriért 6 kr., több-
szöriért 5 kr. fizetendő.
Bélfelvitel minden egyes
beiktatásért 30 kr.

A NYILTTÉRBE:

minden 3-hasábos gar-
mond sor díja 15 kr.
Hirdetőirodák, előfizetők
vagy gyakori hirdetők
tetemes díjkedvezmény-
ben részesülnek.

A leújabb „székhely-kérdés.”

E lapok folyó évi 3-ik számában „Feled-e, vagy Rimaszécs” ezim alatt felvetett székhelykérdés megérdemli, hogy beható figyelem tárgya legyen, s minden oldalról megvilágíttassék.

Őszintén sajnálatos, ha az illetékes tényezők minden megbeszélés nélkül tértének fölötté napirendre.

Mert e kérdés — elvitázhatatlanul — már évekkal ezelőtt felmerült a közönség különféle köreiből, s e lapok említett száma csupán kifejezésre juttatta azon általánossá lett nézetet, mely szerint a juridikai és adminisztratív ügyek ellátására hivatott elsőfokú hatóságok, melyek ugyanazon járás területére utalvák, ugyanazon községben székelve, egyik a másikat kiegészítve, támogatva, gyorsabban, jobban és olcsóbban intézhetik el a nép ügyesbajos dolgait, mint székhelyileg elkülönítve.

Helyesnek, sőt megczáfolhatatlannak tartjuk azon elvet, hogy: „az adózó nép megkövetelheti maga számára mindazon feltételeket, melyek boldogulásához szükségesek, és az adott viszonyok közt biztosíthatók.” Ehez — általánosságban — szó nem fér; — csupán ezen elvnek különös alkalmazása körül merülhetnek fel egymástól eltérő nézetek. Ezeket óhajtjuk tolmácsolni most azon reményben, hogy szerény szavaink nem vesznek el nyomtalanul.

Előre bocsátani kívánjuk, hogy a mindennáron való centralisatióknak barátjai nem vagyunk, sőt azt is elismerjük, hogy lehetnek körülmények, amelyek közt a hatóságok megosztott elhelyezése — bizonyos ideig — szükséges, vagy legalább is indokolt lehet. Álláspontunk épp oly kevésbé nehezedik Feled, mint Rimaszécs magán érdekeire. Előttünk e kérdésben tisztán a nagy közönség érdekei bírnak fontossággal, s ezek nem az elnevezés, nem a megszokás szerint, de a naponkint követelőbbben jelentkező célszerűséghez képest mérlegelendők.

Ezen érdekek szempontjából feltétlenül szükséges volt annak idején, hogy a kir. járásbírói és szolgabírói hivatal ugyanazon községben legyen elhelyezve. E szükségesség ma is fenforog annál inkább, mert mindkét hatóság intézkedési köre, teendőinek száma, két évtized óta — ugyszólván naponkint — szaporodott ahoz képest, amint a törvényhozók, úgy az igazságszolgáltatás, mint a közgazgatás terén, az elveket, az eljárást szabályozni jónak látták, amiből önkényt következik, hogy azon arányban, amint a törvényhozás a köz- és magánélet jogkörébe vágó kérdéseket felelt, kellett szaporodni azok számának is, kik jogaik védelmét egyik, vagy másik, avagy egyszerre: s ugyanazon esetből kifolyólag, mindkét hatóságnál „egy füst alatt” keresni kénytelenek.

Önkénytelenül is azon kérdés toltul itt előtérbe, hogy ha ez így van (már pedig nincs másképen) miért nem székel ugyanazon községben ama két hatóság, mely a néppel közvetlenül érintkezik? A felelet igen rövid és világos: mert nem lehet, mert Rimaszécsen már körül-belől tíz év előtt sem volt anynyi alkalmas hely, amennyiben két hivatal csak türethetően is berendezkedhetett volna.

De mi következik ebből? Az-e, hogy e két hatóság ezentúl más és más községben székeljen csak azért, mert az egyik község építkezési modora, társadalmi viszonya nem tud és nem akar előnyösen változni, vagy pedig inkább az, hogy olyan községbe tétesek át, ahol mindkettőjük befogadására már ma is megvannak a szükséges feltételek? E tekintetben egészen közönyt: Rimaszécsről avagy Feledről van-e szó, az előny, akármilyen neve legyen, azon községé, mely alkalmasabb arra, hogy a kir. járásbírói és szolgabírói hivatal közös székhelye legyen.

De a közönség érdeke ezenkívül még azt is követeli, hogy első fokú hatóságai ne csak egy helyen találhatók, hanem minél könnyebben, minél kevesebb idővesztéssel felkereshetők legyenek.

Hát e részben is alaposan megváltoztak a két évtized előtti viszonyok. Ma már Rimaszécs — eltekintve közvetlen környékétől —

TÁRCZA

Eszmék, gondolatok.

Ábránd.

(A „Gömör” eredeti tárczája.)

Eszméket, gondolatokat akarok e fehér lapra dobni.

Elvont eszmék, tarka gondolatok ihletik lelkemet; jól esik merengni, ábrándozni, álom képeket alkotni. Jól esik elmerülni önmögöm magamba.

Mert oly édes, oly boldogító aludni, ébren álmodozni.

Valami varázs, valami bűbáj van ez álomban, ez ébren álmodozásban, mikor öntudatlan engedjük át magunk egy édes álomnak, elmerülve benne, mint buvár a habban, gyöngyöket keresve, kutatva ott alant, habtakarta mélyén a tündér képeket, szélesen kiterjedt, messze tengerének.

Édes ábrándozni, ébren álmodozni. Nem érezni, nem hallani sokszor, feledni a valót kinzó nyomorával, keserű arcával; égbe járni egy tündérvilágban, tündéreknek karján, szellem alakokkal népesíteni be körülünk a magányt.

Ábránd, mely boldogít, megnyugtató; vigasztal, álom mely elaltat; lágy, puha vánkósán ringatja el lelkünk. Nem ér-e fel ugyan, és nem több-e ugyan, mindama hideg, sőt rideg igazságnál, keserű valónál, mely csak földre von, csak földre nyom, s tehetlen vergődésre készítet.

Nem jobb-e aludni, álmodozni sokszor megpihenni olykor az élet keserű gyilkoló harcában? Zöld oázt keresni, zöld oázsa lelni, sivatag fenyéren, tikkasztó nap heve, égető tűzében?

Lehet-e csodálnunk, mereven elítélnünk, ha nagyon is kevés, szinte elenyészőn csekély azok

száma, kik a nyomor, keserv alkotta valótól vissza nem riadnak, kiket a keserű arc el nem rettent, kik nem álomba, álmodozásba keresik azt a megnyugvást, azt a békét, szóval azt a földi boldogságot, mit a sivár élet, a kietlen való, legtöbbször megtagad, fukar kézzel megvon legodaadóbb hívetől.

Lehet-e csodálnunk, elítélnünk, ki boldogságát az ábrándok világában keresi, mohó vágygallyal fordul az ébren álmodozáshoz, álmodozásában a múlt napjaihoz, az emlékezethez.

„Hisz a boldogsághoz kevés csak a jelen, A multon épül az, s az emlékezeten.

Örömeinknek színt s derűt titkon ez ad, Mint a gyök adja a virág színét, szagát.”

Igen, a mult, ez a ködtakarta távol, az emlékezet az egyedüli éden, melyből ki nem üzetünk, hol nem int távoztást fenytő lángpallos.

Egyébaránt mi is maga ez az egész élet, e végtelen talány minden örömeivel, bánatával, jó és rossz napjaival? Mi egyéb egy hosszu nagy ábrándozásnál, ábránd alkotta nagy álomnál, hol vágytól vágyhoz fordul a zaklatott szív, reménytől reményhez a nyugtalan lélek, csalódva nem egyszer, leverve ezerszer, önköltötte műve romjain keserve, mint egy új Marius?

Boldogságról, boldog gondtalan életről, soha el nem muló sugaras tavaszról álmodunk, mint gyermek, rózsáit tépjük csak az élet kertének, tövisre nem karczol; édes idvezítő boldog szerelemről, rokon női kebel hő dobogásáról, üdvadó mosolyáról, mint gondtalan ifjú; erő, hatalomról, fényről, dicsőségről, nagyságról, mint férfi; menyországáról, csendes, békés pihenésről, hosszu harcunk után, csendes kikötőről vihar hányt hajónknak, egy a hit alkotta, csodástulvilágról, mint tehetlen aggok.

Álmodozik, igen álmodozik az emberiség legnagyobb része; álomképeket, ábránd alakokat alkot önmagának, mondhatjuk egy új, egy második világot önmaga körül.

És úgy tetszik akkor, mintha az emberiség tehetetlenségében elsatnyulva, álmodozásra csak, s arra lenne alkotva, hogy a valót felfogni ne tudja, a multnak s jövőnek ábrándos képein merengjen lelkével, azokat ölelje szeretve magához.

Avagy mi is maga ez az egész élet?

Szappan buborék, mit gyenge szellő elfű, őszi lomb az ágon, melyet egy deres éj megsárgít, földre ont.

Örök harc a létért, nehéz, fárasztó harc, ezeryi veszélyen, ezer csalódáson üzetve keresztül. Egy égő szövetség, mely majd lassabban, majd gyorsabban, de szüntelenül fogy. A bölcsőnél sirást, a koporsónál is azt hallunk, az emberi életnek kezdete és vége egyviránt szomorú. Ezer ellen lesbe, ezer kellemetlensége az életnek, feldulni jóllétünk, mérget önteni örömeink gyöngyöző borába.

Vagy hányszor nem talál hideg illetésre, fagyos viszonzásra a hön ölelő kar?

Hányszor sülyed el a küzdő, fénynyel, de a mellett veszélylyel teljes pályája közepén, nem kísérve áldás-, nem szánakozástól, nem a részvét szelid, enyhítő szavától.

Hányszor kap sebet az élet nehéz harcán, annélkül, hogy lenne, ki sebet bekösse, biztató szavának Gileád balzsamát hullassa résztvevőn a sajtó mély sebre.

Ah! a sorsnak — szoros értelemben véve — nincsennek kedvencei, csak eszközei. Vakon megy az utján, aczél keménységgel intézi munkáit, felemel, elbuktat, kénye, kedve szerint.

Itt lágyan suttagó szelid alkony szellő,

naponként csak egyszer, és csak délután lévén vasuton megközelíthető, Feledhez képest annyira elszigeteltek tekinthető, hogy a járás $\frac{5}{6}$ -od részére nézve kívül esik az élénk közlekedés vonalából, ami hátrányos azért, mivel a távolabbi, például a rimaszombati és feledvidéki ügyfelek délelőtt csak előfogaton érhetnek el a járásbirósághoz.

Elég a térképre egyetlen tekintet ahoz, hogy Felednek, a járás községei nagyobb részével szemben, Rimaszécsnél földrajzilag is kedvezőbb helyzetét belássuk, mert a járásnak 62 községe közül csupán Sajó-Püspöki, Velkenye, Susa, Uraj, Hangony, Harmacz, Jéne, Darnya és Dobóca, tehát csak kilencz községe fekszik közelebb Rimaszécshez, míg a többi ötvenkét község hamarabb és könnyebben éri el Feledet. Hogy e körülmény mennyivel drágítja az igazságszolgáltatást a közönség tulnyomóan nagyobb részére nézve, az sokkal ismeretesebb, hogy sem itt részleteznünk kellene akkor, midőn Feled szétágazó vasuti forgalma által sűrű érintkezésben áll a vármegye mindenik vidékével, még — délutánonként — a rimaszécsivel is.

Nem vonjuk kétségbe, hogy ugyanezen alapon lehetne követelni a Jolsván és Nyustyan székelő szolgabírói hivatalok Nagyrőczére, s illetve Rimaszombatba áttételét is, — sőt azt is elismerjük, — hogy ezen szolgabírói hivatalok áthelyezésével szintén nyerne a közönség. — De ez kivételes helyzet, amelynek különleges okaihoz hasonlóak a rimaszécsi járásban egyáltalán nem találhatók, s annál fogva, ezekre, mint a mai állapot fentartása mellett szóló példákra, hivatkozni sem lehet.

Nem is hisszük, hogy még ha lennének is elfogultak, akik Rimaszécsnek járásbirósági székhelyül megtartása mellett mindenáron buzgólkodnának, ilyen példával erősítsék álláspontjukat; de feltételezzük, miszerint inkább megszokásból s némileg kizárólagos érdekükből ragaszkodnak Rimaszécs ilyen minőségéhez. Azonban ismerjük el viszont, hogy: „a közönség érdeke mindenikénél előbbre való.”

Egyebiránt megvagyunk győződve arról,

hogy Feled jelentősége, melyet a megye és különösen a rimaszécsi járás községei felett vasuti forgalma folytán kivívott, már magában is elég erős ok arra, hogy a járás törvénykező és közigazgató hatósága ezen és nem más községben helyeztessék el, mert Rimaszécsnek lehet ugyan szép multja, de a jövő — tagadhatlanul — Feledé.

Hirdetmény.

Melynek erejénél fogva Gömör-Kishont t. e. vármegye központi választmánya részéről az 1876. évi XVIII. t.-cz. 2-ik szakaszának rendelete értelmében ezennel köztudomásra hozatik: hogy a választók összeállított ideiglenes névjegyzéke az egész megye területén, egyidejűleg Rimaszombatban a megyeházánál, az iktatói hivatalban; — városokban és nagyközségekben a község-házánál, kisközségekre nézve a körjegyzőség székhelyén a bíró-házánál, folyó év július hó 5-ik napjától 25-ig terjedő határidőben lesz közzemlére kitéve. Ezen névjegyzékeket a kitűzött napon reggeli 8 órától déli 12 óráig megtekinteni s az 1874-ik évi XXXIII-ik törvény-cikk 44. §-a értelmében felszólalni mindenkinek jogában áll.

A felszólalások a központi választmányhoz czimezve, városokban és nagyközségekben az előjáróságnál; kisközségekben a körjegyzőnél nyújtandók be f. évi július 5-től 15-ig terjedő határidő alatt. A felszólalásokra teendő s ugyanazon helyen és módon benyújtandó észrevételek beadásának határideje pedig folyó év július hó 16-ik napjától július 25-ik napjáig tüzetik ki; meghagyatván a városi és községi előjáróságoknak s illető körjegyzőknek, hogy a náluk beadott felszólalásokat és észrevételeket, vagy ha ilyenek be nem adtak volna, erről szóló jelentéseiket július 26-ik napjáig a törvény 47-ik §-a értelmében a központi választmány elnökéhez Rimaszombatba czimezve, posta útján azonnal küldjék be.

A központi választmány a beadott felszólalásokat, illetve észrevételeket szeptember hó 1-én megtartandó, a szükséghez képest 20-áig folytatandó, Rimaszombat városába kitűzött ülésen veendő tárgyalás alá és pedig következő sorrendben: 1-ször a rozsnói, 2-ször a jolsvai, 3-ször a kövői, 4-szer a rimaszombati, 5-ször a rimaszécsi, 6-ször a putnoki választókerületekre nézve; községeket illetőleg pedig azok betűrendes sorozata szerint kerületenkint.

A központi választmány e feletti határozatai szeptember hó 20-ától 30-áig Rimaszombatban a megyeházánál, a közigazgatási kiadóhivatalban lesznek közzemlére kitéve.

Ezen hirdetmény az előjáróságok által szokásos módon minden községben közzététetni s a község-házán közzétegetni rendeltetik.

Kelt Rimaszombatban, 1892. június 21-én tartott központi választmányi ülésből.

Török Gyula s. k., Bornemisza László s. k.,
közp. vál. jegyző. alispán, közp. vál. elnök.

virágot ringató kikelet szellője, amott dúló vihar, eget, földet, harczra, viadalra hívó fergeteg, mely őt, rout, százados tölgyeket csavar ki tövestől, büszke sziklákat dönt, száz-száz ölnyi mélyre.

Hasonlíthatjuk az életet egy hűtelen hitelezőhöz, ki nap nap után, hazugságokkal ámitja ifúságunkat, végre bevallja a csalást, s agg-korunknak teljesen tagadó választ ad. Elkoptat, semmivé tesz az emberben mindent, mi benne talán nagy, kitünőbb tulajdon, ami talán előny, mint a futó, mindent porrá őrölő idő, mely futásában a temetőt érintve, sirköveket, szobrokat rongál meg, leőrölve mi rajtok kiemelkedőbb s tán távolabb kitetszőbb, nem hagyva nyomán mást szomorú emlékek, pusztulás, romoknál, tördelt sirköveknél, beomlott hantokon.

De hová ragadsz el, csapongó képzelet?! Térjünk vissza újra az álmodozáshoz!
Mult, jövő. E két szón alapul az élet, e két szó szab irányt.

Nem a jelenkornak, a jelen időnek vagyunk mi gyermekei a legnagyobb részben és legtöbbször, de inkább a multé, s a kétes jövőé; a multakra tekint vissza sovár szemünk, mint a vándor az el-odahagyott tájra, fájó sohajunk száll az elvesző ködbe; pedig édes ugyan visszaemlékezni a rózsás tavaszra, aranyos kikelet bábajos fényére, de a szárazlevél, mely a multról maradt, a letűnt tavasznak vérpiros harasztja, mégis elszomorít.

Ah! ha a fa, midőn ért gyümölcsét hozza, visszaemlékezne, visszaemlékezhetne virágzása napjaira, mi szegénynek, elégedetlennek érezné magát, hogy a gazdag gyümölcsözést ígérő bimbóból oly kevés teljesíté ígérését.

Igen! majd a multa tekint sovár szemünk; majd a jövő felé törünk lázas hévvel, mohó

gyorsasággal, vakon, anélkül, hogy amattól tanulni, s tapasztalatokat javunkra fordítani csak meg is kísértünk.

Igen! az emberiség nagyrésze, a helyett, hogy a jelent, annak futó napjait, elröppenő óráit élvezné, használná, használni akarná, napot megállító Jozsué vágyával mindig csak a jövőn csüng, mint vezérfényen, ahoz készül lázas hitlelkedéssel; mintha nem éppen a jelen napjainak, óráinak okos, célszerű felhasználása, élvezete, kötelességeinek teljes, lelkiismeretes betöltése lenne a legjobb mód, valódi igaz készület a jövőre.

Nem tudunk semmit oly bizonyosan, mint életünk bizonytalanságát, mégis oly megfoghatatlan: minden tudásunk, meggyőződésünk között éppen ez az egy az, mely életünkre, tetteinkre, legkevesebb praktikus hatást, iránytadó befolyást gyakorol.

Hányszor-hányszor álmodik az ember jövő boldogságról, jövő jobb napokról, s így aluszsa el a jelent, nem tudva, nem sejtve, mit benne tán veszít, csak midőn felébred. Keserű ébredés!

Rohanunk, futunk előre, a jövő felé, lázas sietséggel, mohó gyorsasággal, és mindazért, hogy mihamar ellankadva, teljesen elfáradva utunk felén megálljunk.

Eloszik az a láz, ellobban az a lelkesedés, mint futó tűz lángja, nem hágy maga után, csak üszköt, csak hamvat.

Igen! mohó vágygyal rohanunk előre elégedetlenül a jelen nyújtotta jókkal, a jövőnek csupán sejtett még, és képzelt jobbja után esengünk, lázas állapotunkba, elbódítva képzelte álomképek által, nem gondoljuk meg, hogy ki mindennel elégedetlen, önnön boldogságának orgyilkosa az; megveti a forrást, mely lábánál

Fővárosi levél.

Budapest, 1892 július 8.

(Caniculla. — Száraz fürdőzés. — Politikai viták s végsőül ismét caniculla.)

Istenem! de boldogok is Önök ott, egy macskaugrásnyira a kavas, fenyőborította Kárpátoktól, a hol a hűs, balsamos szellő alkonyatkor elindul kalandozni a Rima, meg a Sajó völgyén lefelé, aztán úde a lég, s Önök boldogan járkálnak a főtér susogó lombu faszorai alatt, halgatva a bűvös-bájós cigány zenét.

Milyen más itt a fő- és székvárosban! Már mikor a reggeli napsugár megérkezik a forró alföldről, valóságos siroccoval köszönt jó reggelt, délben hiába keressz árnyékot, az aszfaltban elkényszeredett fasor csak arra való, hogy legyen mire költeni a fővárosnak a jövedelmét, az este, az önk hűs estéje itt csak fokozott kiadása a délnak, a melegben áttüzesedett háztömeg nem hül ki soha, meleget sugároz még az omnibuszos ló is, még a Calvin-téri szökőkút is. . . .

Siet is minden ember el e pokolból, tömegesen keresik fel a fürdő helyeket, egész karavánokban indulnak naponként a vasuti és hajó állomásoktól, mindeniknek sugárzik arca az örömtől, hogyne, mikor egy fél nap mulva olyan gömöri-zamatu levegőt fognak szivni.

A napokban kimentem én is a központi személy pályaudvarhoz — fürdőzőket nézni. Emlékszenek a t. olvasók arra a jó képére a „Borszem Jankónak”, a hol Sanyaró Vendel a hentesbolt kirakata előtt merengve dudolgatja:

„Képeddel alszom el!”

Ilyenféléképen éreztem magamat. Vastag urak, kiknek arczáról sugárzik le a százszek száma, csevegő gyerekektől környezve váltották a vasuti jegyeket Szepesbe, Erdélybe, s én . . . én még jobban izzadva mértem végig a kerepesi ut hosszát, levett kalappalmál legyezgetve csaltam magamat, hogy hűs szellő játszik izzadt fürteimmel.

S mert olyan hallatlan esetet még nem jegyzett fel a világtörténelem, hogy valaki „Fővárosi levél” írásból vagyont gyűjtött volna, s így kilátásom sincs, hogy én fürdőre rándulhassak, s végre mert megszorult helyzetben az agy rettenetes találékony, felfedeztem a száraz fürdőzés teoriáját, — egy hideg fröcscs képében. Azonban sajna! eme találmányomat is csak olykor-olykor lehet practikusan felhasználnom.

A legfurcsább ebben a nagy hőségben mégis az, hogy a tisztelt Házban és a méltóságos főrendek palotájában minden kis alkalmat megragadnak, hogy heves jeleneteket idézzenek elő. Az elkeresztelési vita itt is, ott is alkalmat nyújtott sok heveskedésre, s most, hogy a méltóságos urak oly hirtelen bezárták a vitát, eszembe jutott egy előkelő humorisztikus lapunknak rég megjelent illusztrációja, a hol a heves parlamenti vita berekesztéseül a szedő gyerek nagy borzasan beállít a magas „Burg”ba, s sans gene oda állva a király elé, azt mondja, hogy:

„Felső! kérek kéziratot!”

Lehetetlen ott nem vezetni, a hol elkezdtem. A levelem elején említett sirocco forró, fullasztó scharai Samummá növekedett, mióta e pár sort írom. Hej! nem jó falra festeni az ördögöt! **Fővárosi.**

esörgedezik, s a jövőért esztelen vaksággal rombolja szét a jelen minden boldogságát, legkisebb örömet.

Pedig tapasztalás a bölcsesség anyja, töle tanulhatunk a legbiztosabban; s mult, s a jelen, a jövő melegágya, itt van elvetve a mag, mely életre kel, hogy virágot hozzon, vagy kórót neveszzen. S jaj a magvetőnek, kit ábrándkép csal meg, ki önnön kezével szórja el a gyomnak burjánzó magvát.

Rohanó az idő, gyorsan elrohanó, futása a bércezek száguldó patakja, vajha meggondolnánk, tekintetbe vennők e gyorsaság következményeit, ugy akként rendeznők be magunknak az életet, vonnánk le magunknak a következtetést; s mig futunk előre, lázas mohó vágygyal csüngve a jövőn, mint fényes ábrándképen, ne hanyagolnók el jelent a jövőért, bizonyost ne dobnánk oda a bizonytalanért.

Igen! tekintenénk körül, tanulnánk a tapasztalástól, az élet e nagy mesterétől, mely biztatva, buzdítva, kötelességünkre emlékeztetve hűn, mindennél hangosabban mondja nekünk:

„Ember! ragadd meg gyorsan életed!

Ne hagyj egy órát, hogy ne mondanád:

E percz enyém volt, mézzel csorduló

Kelyhét fenéig ittam, balsamából

Nem hagyva benn egy cseppet. Ah mi gyors

Idő, futásod! Még sebesb a sorsé!

Ki elmulasztja gyáván a napot:

Villámon utazzék — nem éri be!”

Vajh' legyen, lenne ugy! Tapasztalás a bölcsesség anyja. Tanítson bennünket ez a tapasztalás, halgassunk ez édes, jó anya szavára!

Borsody Béla.

Időrendi naptár.

- Julius 10-én: A helybeli általános ipar-
testület táncmulatsága a Széchenyi kertben.
Julius 11-én: Megyei közigazgatási bizott-
sági ülés.
Julius 12-13-án: Országos vásár Rima-
Szombatban.
Julius 13-14: Állandó választmányi ülés.
Julius 15-én: Megyebizottsági közgyűlés.
Julius 15-én: Határidő a cs. és kir. had-
apród iskolába felvétel iránti pályázati kérvények
beadására.
Julius 16-án: Versenydíjazás a megyei
kir. építészeti hivatal helyiségében d. e. 10 órakor.

HIREK.

— **Nemesség-adományozás.** Ő felsége, Wohl Hermann nógrádmegyei földbirtokosnak, az ipar, kereskedelem és a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül, saját és törvényes utódai részére a magyar nemességet adományozta. A kitüntetett nagybátyja felelős szerkesztőknek.

— **Véglegesítés.** A községi tanodák iskola-
székének f. hó 2-án tartott gyűlésén Melczér Mariska a helybeli polgári leányiskola ideiglenes tanítónője ugyanezen intézet segédtanítónőjévé véglegesített.

— **Halálozás.** Gangl Ludmilla, a paulai Szt. Vinczéről nevezett irgalmas rend tagja, a gömörmezei kórháznál alkalmazásban levő ápoló-nővérek egyik szorgalmas és jeles társnője f. hó 25-én meghalt. Temetése társnőinek mély részvétele mellett csütörtökön délután 4 órakor volt. Nyugodjék békében!

— **Gyászbesz.** Egy még alig 13 éves gyermeket, Fűköh Pétert, Fűköh Jenő helybeli könyvkötő iparos fogadott fiát ragadta el a halál f. hó 4-én. A korán elhunyt temetése szerdán délután volt az ev. ref. vallás szertartása szerint. Áldás hamvaira!

— **Főszolgabírói körutazás.** Draskóczy László rimaszécsi járási főszolgabíró hivatalos körutazását június 23-án kezdte meg, a mely napon az almagyi közigazgatási körzet ügykezelését vizsgálta meg, a hol is a közigazgatási menetet általánosságban kielégítőnek találta. Azonban rosszalását fejezte ki a fölött, hogy a községi bírák az állategészségügy kezelésére nem lettek eléggé alaposan kitanítva, mely hiányokon segítő, intézkedést tett, hogy azok a jövőben vágó-lajstrom és állat-adásvételi tulajdonjog-átruházási jegyzőkönyveket ellátva legyenek.

— **Mulatság.** A rimaszombati általános ipar-
testület alaptökejének gyarapítására, ma délután 3 órakor 30 kr. belépti díj mellett a Széchenyi kertben táncmulatságot rendez.

— **A gömörmezei általános tanító-egylet központi választmánya** f. hó 6-án tartott gyűlésén megbíráta Törköly Józsefnek a megyei tanítói segély-egyesületről készített jeles szabálytervezetét.

— **A pelsűci izr. magániskolát** fenntartó egylet alapszabályait a vallás- és közoktatásügyi minisztérium, azon hozzáadással, hogy tiszteletbeli tagokká csak magyar honosok választhatók, megerősítette.

— **Díjnokok mozgalma.** Lapunk előző számaiban már érintettük azon mozgalmat, mely a központi hivataloknál alkalmazásban álló díjnokok között a végből indult meg, hogy a Gömör-vármegyében alkalmazásban levő összes díjnokok bevonásával egy „Gömörmezei díjnoksegélyező egyesület“ alakítsák. Ezen alakítandó egyesület első alapja már megvan, amennyiben a múlt hó 26-án rendezett táncmulatság 190 frtnyi tiszta jövedelme e czímen van elhelyezve. Az első értekezlet e tárgyban e hó 3-án volt a városház tanácsstermében, melyen első sorban is az előkészítő bizottság tagjai választottak meg. Tagjai lettek: Vavró János, Beregszászi Béla, Györffy Pál, Rónay Gyula, Mihályi Lajos, Dolleschall István, és Vajda István. Az értekezlet a választottakat megbízta azzal, hogy az alakítandó egyesület alapszabályait mielőbb készítsék el, a megyei összes díjnokokhoz, valamint a nagyközönséghez a felhívást bocsássák ki, s miután az általános közgyűlés napjával f. é. július 31-ike kitűzetet; az értekezlet véget ért.

— **Az egyetemi ifjuság nyári mulatsága.** Sikertelt és minden tekintetben fényes volt az egyetemi ifjuság vasárnapi táncmulatsága, melyen a helyi előkelőség ugyszólván minden tagja jelen volt. Tánczban fáradhatlan s jókedvben kifogyhatatlan fiatalok, karján a bájosnál-bájosabb hölgykoszoru egy-egy igéző szálával járta hévvel és lelkesedéssel előbb a kert lombos fától árnyékolta, nyílt, tágas köröndjén, majd a kedélyes vacsora után még nagyobb hévvel, még nagyobb

tüzzel a Casino nyári helyiségének zárt, s zűk termében. A sikerült mulatságon többek között ott láttuk: Baksay Józsefné, Benyo Béláné, özv. dr. Csesznok Pálné, Cseh Istvánné, Engel Adolfné, Folyam Kálmánné, Hevessy Bertalánné, Henney Kálmánné, Hollender Lajosné, Institórisz Endréné, Juraskó Jakabné, Kern Adolfné, Madarassy Dezsőné, Marton Jánosné, Madarász Pálné, Medveczky Sándorné, Molnár Lajosné, Mészáros Istvánné, Miskolezy Istvánné, Polnis Jánosné, dr. Ráróssy Gyuláné, Rakottyai Danóné, Soós Ferenczné, Smegner Károlyné, Strausz Józsefné, dr. Szabó Samuné, Soós Gyuláné, Stech Kálmánné, Stolcz Mártonné, Szűcs Károlyné, Szabó Györgyné, Szeredinszky Kálmánné, Sztaniszlavszky Adolfné, Szontagh Károlyné, Terhes Pálné, Törköly Józsefné, Vidovics Józsefné, Vozáry Györgyné, Wagensommer Jánosné, Zachar Gusztávné urhölgyeket. — Angyal Matild és Ilona, Baksay Gizi, Benyo Anna és Aranka, Császár Lenke, Henney Margit, Hevessy Mariska, Horváth Sárika, Hollender Margit, Jeskó Sári és Erla, Komjáthy Gizi, Kern Jolán, Kishonthy Anna, Kármán Ida, Madarassy Vilma és Ilonka, Madarász Panna, Molnár Margit, Mészáros Margit, Miskolci Margit, Papszász Irén, Polnis Janka, Stolcz Birike és Jolán, Soós Irén, Szabó Aranka, Szölössy Rózsa, Tóth Aranka, Törköly Margit, Vidovics Teréz, Zachar Mariska kisasszonyokat.

— **Mikszáth Kálmán diákkorából.** A „F. K.“ abból az alkalomból, hogy Mikszáth Kálmán Eperjesei időzik, a nagynevű író diákkorából a következő kis epizódot mondja el: Rimaszombatban járta a gimnáziumot Mikszáth Kálmán s egy ízben a magyar nyelv tanára meghagyta, hogy mindenki csináljon egy elegiát Széchenyi emlékére. Mindenki felolvasta a dolgozatát a következő órán, s midőn Mikszáthra került a sor, ő is kiment, mint a többi a közép-
re s ott a következőleg kezdte elegiáját: Ūl az öreg Isten hatalmas trónusán, pipa a szájában, kostök az oldalán. Tovább azonban nem folytathatta, mert az öreg professor, a ki szörnyű módon megbotránkozott ezen az istentelenségen, iszonyu dorgatórium között vonta meg tőle a szót s kergette helyre. A többi diákok, a kik roppant szerették az eszes, vigkedélyű Mikszáthot kérve-kérték a tanárt, hogy hagyja felolvasni a munkát. Engedett végre az öreg s Mikszáth tovább olvasta dolgozatát, a minek rövid foglalja az, hogy nemokára bejön szt. Péter s bejelenti az urnál Széchenyi Istvánt. Az ur, a mint Széchenyi belép, kiveszi szájából a pipát, lesiet a trón lépcsőjén s a Széchenyi nyakába borul, „Régen várlak fiam“ ugymond. De a nagy öröm után meg ismét elborul az ur képe s egy könycsordul ki a szeméből s azt mondja: „Mégis kár, hogy hazádat odahagyta, mert széksége van rád még a magyarnak.“ Ez a gyönyörű gondolat annyira meghódította az előbb haragos öreg professort, hogy ő is lejött a katedréről s megcsókolta a kis palócztot.

— **Nemtelen bosszu.** Sztáma Tivadar stoósi illetőségű, — jelenleg pacsai lakos, — szénégető azon panaszzal ment a rozsnói csendőrséghez, hogy m. hó 22-ére viradó éjjel a pacsai legelőn levő 40 frt értékű lovának első lábát valaki fejszével térdben megvágta, úgy, hogy azt többé befognia nem lehet. A csendőrség a nyomozatot megejtve a tetteseket sikerült a Slovák János és Slovák György pacsai lakosok személyében kideríteni, a kik beismerték, hogy tettüket bosszúból követték el, mivel múlt évben verekedés közben Sztáma Slovák Jánosnak két fogát kiütötte, — bár ez tetteért megbühödött; — a csendőrség az illetékes hatóságnál megtette ellenünk a feljelentést.

— **Vigtelkén** a koresma előtti állásban f. évi június 25-26 közti éjjel több fuvaros volt kocsijával, amíg azon aiudtak Vincze Ambrus szilicezi lakos a Koren János dereki lakos feje aól két lóra való hámot, melynek értéke 10 frt, — ellopott, azonban a csendőrség az esetet kiderítette.

— **Nyilvánosság büntette** miatt vonta felelősségre a rimaszombati kir. törvényszék Gordian Julianna murány-zdichavai illetőségű cselédleányt. Ugyanis ez 1891. évi október 24-én éjjel a rimaszombati kórházban egy ép és életképes leány gyermeket szült, midőn a kórházat gyermekével együtt elhagyta volt gazdája Koren Pál szolgálatba állott újlag, hol két frtnyi hátralékos szolgálati bérét felvéve azt mondta, hogy gyermekét elviszi Murányba nővérehez. A vasuton el is utazott, de csak Nyustáig ment, honnét másnap a reggeli vonattal visszatért Rimaszombatba. November 9-én egész nap a városban csavargott és azon törte a fejét, hogy gyermekét mi módon ölhetné meg legbiztosabban. E czélból néhány kénes gyufa fejét lekaparva azokat és vízben feloldotta és csecsemő gyermekének beadta. A gyermek a gyufaoldattól rosszul lett ugyan, hányt, elerőtlenedett, de a kívánt eredmény t. i. a gyermek halála nem következett be. Látva a lelketlen anya, hogy célját

nyug el nem érheti elment a felső malomhoz és 30-40 lépéssel a malom felett gyermekét a vízbe dobta. A gyermek hulláját Szeverényi János találta meg a malomnál, s az esetről a hatóság-
nak jelentést tévén, a gyermekhulla felbonczoltatott, hogy a halált vízbefulladás okozta, — míg a gyufaoldat csak elgyengítette a gyermeket. Gordian Julianna tettét beismerte, sőt azt is, hogy gyermekének megölését már a kórházból való kijövetelekor elhatározta e czélból adott be neki gyufaoldatot s mert ez a kívánt hatást nem eredményezte, gyermekét a vízbe dobta. Ezen tényállás a gyilkosság büntettének ismérveivel bir és s. f. évi június hó 27-én megtartott vég-
tárgyaláson a kir. ügyész a btkv. 278 §-nak alkalmazását indítványozta, de a törvényszék a z előre megfontolt szándékot, mely pedig a gyilkosság megállapításához feltétlenül szükséges, miután vádlott vallomását módosította, teljesen beigazoltnak nem találta és vádlottat az enyhítő körülmények figyelmébe vételével a btkv. §-ába ütköző szándékos emberölés büntettségében mondotta ki bűnösnek és e miatt 11 évi fegyház büntetésre és 10 évi hivatalvesztésre ítélte. Az ítélet ellen ugy a vádlott, mint a kir. ügyész felebbezést jelentett be.

— **Szives tudomásul.** A központi hivataloknál alkalmazásban álló díjnokok által múlt hó 26-án rendezett táncmulatságról kiadott, a „Gömör Kishont“ és a „Gömör“ czimű lapokban közzé tett nyilvános számadásban azon különbség van, hogy míg az első számadás szerint tiszta jövedelemként 188 frt van kitüntetve, addig a másodikban már 190 frt, így a „Gömör“-ben közzétett számadás teljesebb, amennyiben az abban feltüntetett tiszta jövedelemben az utólag beküldött és egyidejűleg nyugtatott 2 forint is beemfoglaltatik.

— **RÖVID HIREK.** — A „Gizella“ kisedővő intézet nyári mulatságát folyó hó 24-én tartja meg a Széchenyi-kertben. — F. hó 4-én Sajó-püspöki község határában a Sajóból egy ismeretlen férfi hullája fogatott ki. — **Lelkész-beiktatás.** A hrussói evang. egyház új lelkészét, a helybeli származásu Viczián Lajost vasárnap fogják beiktatni hivatalába.

Irodalom.

A legelterjedtebb szépirodalmi hetilap a „Képes Családi Lapok“ ez évi július 3-án megjelent 27-ik száma, az eddigiekhez méltó bő és érdekes tartalommal jelent meg. Harmath Luiza, közkedveltségű írónőnk „A mi nem változik“ czimű hosszabb beszélye, Tolnai Lajos „A Kisfaludiak“ czimű ismertetése, az irodalom fejlődésének, Jókai Mórnak „Női honvéd hadnagy“ rajza, Várady Antal „Apostolok oszlása“ kedves cikkek töltik be a lap nagyrészét, melyeket még emel Natália volt szerb királynő gyönyörű rajza „Dal a koronás gyermekről“; míg Dengi János és Kenézy Csata rendületes költeményekkel hatnak az olvasó kedélyére. Ujjonnan belépő előfizetők a következő kedvezményekben részesülnek: ingyen kapják a koronázási diszszámot; a ki az egész évi előfizetési díjat, vagyis 6 frtot és 80 krt posta- és csomagolási díj fejében beküld, az 4 regényt, a ki 3 frt előfizetési díjat és 40 krát beküld, az 2 regényt, és a ki 1 frt 50 és 20 krát küld, az 1 regényt kap jutalmul.

A „Képes Családi Lapok“-at, mely 14 év óta fennállása alatt a magyar művelt, főleg női közönség legkedveltebb lapjává lett, a mely olvasásánál és dus tartalmánál fogva ma, a legelterjedtebb szépirodalmi lap, részünkről a legmelegebben ajánljuk lapunk olvasóinak. Ára: egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Az előfizetési összegek a kiadóhivatal czimére: Bpest, V. ker., Nagykorona-utca 20. sz. küldendők.

Piaczi árak

Rimaszombatban július 9-én tartott hetivásáron.

Termények	Minőség-hect.-ben	Ár 100 kgmonkint
Buza	75-77	7.90 8.10
Buza	78-80	8.20 8.40
Feles	74	7.80 8.00
Rozs.	70-72	7.50 7.90
Árpa	60-62	5.00 5.20
„	62-66	5.50 6.00
Zab	39-41	5.50 5.60
„	41-44	5.80 6.00
Tengeri	74	4.30 4.50
Köles	—	5.00 5.50
Széna	—	2.00 2.20
Zsupszalma	—	1.70 1.80

HIRDETMÉNY.

Bátorkodom a n. é. közönség becses tudomására juttatni, hogy

RIMASZOMBATBAN

(Jánosi-utca 10. sz. a.)

letelepedtem és

Szűgyártó-műhelyt

nyitottam.

KÉSZITEK ÉS TARTOK RAKTÁRON UGYMINT:

finom

KOCSIZÓ ÉS IGÁS LÓ-SZERSZAMOKAT, nyeregkészleteket

stb. stb. a legtartósabb anyagból és a legújabb divat szerint.

Azonkívül elvállalok minden e szakba vágó javításokat, s azokat pontos és jutányos árak mellett eszközölöm.

A több városban több évi gyakorlatomra támaszkodva, igyekeztem oda irányuland, hogy becses megrendelőimnek minden tekintetben kielégítő szolgáltatásra lehessenek.

Magamat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva, maradtam

kiváló tisztelettel

Dániel Ferencz,
szűgyártó és nyerges.

AZ AJNÁCSKŐI gyógyfürdő

kitűnő üdülőhely
vérszegények, lábfájósak
és más
betegségben szenvedők
számára.

A fürdő gyümölcs- és diszfákkal, valamint sétányokkal és üdülő helyekkel ellátott kies helyen fekszik.

Kifogástalan

fürdő- és vendégszobákkal
van ellátva.

Minden érkező és induló vonathoz omnibus közlekedik, személyenkint 30 kr.

Kitűnő magyar konyha.

Olcsó és pontos kiszolgálás.

Naponta cigányzene.

Tisztelettel

Tillinger Sándor
fürdő-vendéglős.

! FÜRDŐIDÉNYRE !

LÖFKOVICS LIPÓT

női és férfi divatárak nagy raktárában az alantjegyzett saison-czikkék bámulatos olcsón — gyári áron alól — adatnak el:

Női fürdőköpenyek,

Női fürdőöltönyek,

Női fürdőkalapok és sapkák,

Férfi napernyők:

Férfi, női és gyermek turista-ingek.

Férfi, női és gyermek övek.

Nő napernyők bámulatos olcsó áron:

Férfi ingekben roppant nagy raktár, legjobb kivitelben és legolcsóbb árak.

Rövidárak:

Selymek, pamutok, czernák, tűhímző készülékek.

Kézimunkák:

minden anyagból roppant nagy választékban, csipkék, szallagok, fátjolok, zsebkendők, minden színben és minőségben.

Leány és gyermekköpenyekben óriási nagy raktár és bámulatos olcsó árak.

Nőiderekak:

Fiu, leány és gyermek-ruhák és kötények.

Női és leány kabátok.

Női kalapok.

Női fehéreneműek.

Mindezen elősorolt és térszűke miatt elő nem sorolható még száz más cikket a nagy-rdemű közönség becses figyelmébe ajánlom.

Teljes tisztelettel:

LÖFKOVICS LIPÓT.

Üzlethelyiség-változtatás.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy folyó június hó 15-étől

=Órás-üzletemet=

Kossuth-utca 20-ik szám alatti házba

HELYEZTEM ÁT.

Midőn ez alkalommal a mélyen tisztelt közönség becses pártfogását kikérem, egyuttal tudomására hozom azt is, miszerint nálam mindenféle

ARANY, EZÜST FÉRFI ÉS NŐI ÓRÁK,

továbbá

inga-, iroda-, utazó- és ébresztő-órák,

ugyszintén

FALI KERETES, PORCELLÁN- ÉS KONYHA-ÓRÁK

nagy választékban, a legmérsékeltebb árak mellett kaphatók.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Uj órák vásárlásánál két évi, javításoknál egy évi jótállást vállalok.

A mélyen tisztelt közönség szives jóakarátát kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Rimaszombat, 1892. június hó 20-án.

CSÁSZÁR ANDOR, órás.

Ugyanitt egy csinosan butorozott szoba, külön bejárattal, azonnal kiadó.

A községi és körjegyzők ügye.

Ha jól emlékezünk, egy éve lehet annak, hogy a községi és körjegyzők egylete azt kérelmezte megyénk bizottsági közgyűlésétől, miszerint rendelje el a jegyzők fizetésének valamely — megyei kezelés alatt álló — alaplól előlegezését úgy, hogy ezen összeg a közadókkal egyidejűleg legyen a községek lakosaitól behajtandó, s ezuton a megyei pénztárnak megtérítendő, mert a mostani rendszer, mely mellett amugy is csekély fizetésüket, minden kényszer-eszköz alkalmazhatása nélkül, majdnem garasonként kell összekunyorálniok, nemcsak munkásságukat bénítja meg, de sőt legtöbbször hitelre kell beszerezni élelmi szükségleteiket, emiatt fizetésük nem csekély része kamat czímen esik a kénytelen várakozás áldozatául.

E kérelem — szerintünk is — jogosult lévén, méltánylandó lett volna annál inkább, mert teljesítése semmi mást nem involvált mint egyszerű nyilvántartását az előlegezett összegek visszatérítésének, és az ezzel járó csekély munkaszaporulatot — — — a megyei pénztárban; de elutasított, mert — így szólott az indokolás — ezen czélra a vármegyének nincsen alapja Ámbár, mi azt hisszük, hogy a mai körülmények között e kérelem más nemű elintézésre tarthatott igényt, mindamellett — megnyugtatóval fogadtatván az érdekeltek részéről az elutasítás, mi nekünk annál kevésbé lehet hozzá szavunk, mert e kérdés eminenter olyan — inkább magánjogi — természetű, amely közvetlenül nem tartozik a nyilvánosság fóruma elé.

Most ugyan azon egyet egy másik — alább egész terjedelmében reproducált — kérelemmel járult az e hó 15. napján tartandó megyebizottsági közgyűlés elé azon czélból, hogy a közigazgatás — arnyiszor és nem mindig ok nélkül felpanaszolt — bajai, végrevalahára gyökerükben orvosoltassanak akképen, hogy a községi és körjegyzői hivatal körébe utalt teendők pontos elvégzésére gondoskodva legyen megfelelő munkaerőről, még pedig segédjegyzői állások rendszeresítése által.

Ha fentebb a községi és körjegyzők egyletének kérelme tulajdonképen magántermészetű jeleggel bírt, most csakugyan lehetetlen azt állítani, hogy ezen — kizárólag az adminisztratio keretében mozgó — utóbbi kívánság közérdekű nem lenne, — mert a községi és körjegyzőkre halmozott teendők szabályszerű elláthatásának kérdése ma már annyira égetővé lett, hogy megoldásának halogatása okvetlenül olyan zavarokhoz vezet, amelyekből még magának az államot is — ha ugyan egyáltalán bekövetkezik valamikor — sok időbe kerülend a kibontakozás.

Hogy e véleményünket igazoljuk, megkísértjük a községi és körjegyzők teendőit röviden körvonalozni.

Általánosságban szólva: felölel az mindent, ami létezik a társadalmi életben a bölcsőtől a sirig, sőt még azon is túl. Nyilvántartja a születők számát, hogy a népoktatási és honvédelmi kötelezettségek alul senki el ne vonhassa magát; — számba vesz embert és barmot, hogy az állam szükségletei fedezetet találhassanak; — felügyel minden néven nevezhető mozzanatra a közéletnek, hogy a közrend és nyilvános erkölcsiség ellen vétők a megtorlást ki ne kerülhessék. Egyszóval: ember már ma nem születhetik, nem élhet, de még csak meg sem halhat anélkül,

hogy a „falu penná“-jának ne lenne kötelessége róla esetenként feljegyezni, bejelenteni valamit.

Részletezve e munkakört, minden hypokritaság nélkül csodálkozni kell azon, hogy ama bajok forrását, melyekkel igazságszolgáltatás és közigazgatás már egy évtizede küzd sikertelenül, miért keresik az önkormányzat korszerűtlennek rágalmozott ősi elveiben, és miért nem abban, hogy valamennyi törvény és rendelet tényleges végrehajtására 1—6—8 községben egyetlen embert kényszerítenek, akinek háta megett nyolcz minister százezer közegével áll folyton fenyegetőleg!

Igazán mosolyra — de keserű mosolyra — készíti az embert a szóban forgó kérvény ama részének olvasása, mely — a valósághoz szóról-szóra hiven — azt sorolja elő: hányan mi mindent követelnek azon embertől, ki jegyzői pályára lépni merészelt, nem gondolva meg, hogy valamennyi szakministerium csak őt teszi felelőssé azért, ha nem üt be valamelyik népboldogító ideája?!

Valóban érdekes egy névsor, méltóztassanak elolvasni, és őszintén megmondani van-e, lehet-e olyan univerzális tehetségű ember a világon, aki 1—8 község területén, a napnak 24 órája alatt, egy magában, mindazt úgy elvégezhesse, amint azt az állam, a közegek és egyesek érdekei méltán megkövetelik? Elannyira nincs, hogy bátran és minden sértő czélzat nélkül állíthatjuk, és ha kell bebizonyíthatjuk, hogy még a mi kitünően adminisztrált vármegyénkben is alig akad egy néhány olyan jegyző — talán a városokéit kivéve, — aki minden tekintetben nyugodtan tekintethetne irodája véletlen és beható megvizsgálatajának eredménye elé. De ennek nem ők az okai; be kell ismerni, hogy többet, mint amennyire képesek, nem tehetnek, s ha mégis többet követel tőlük a közönség, hát akkor legyen elismerve az is, hogy a rájuk rótt s évről-évre szaporodó kötelességek gyors és pontos teljesítésére egy szál ember nem elég, ahoz elkerülhetetlenül segédre van szükségük.

Erre azt mondhatná ellenvetésül valaki, hogy ott vannak segítségül a községi előljáróságok, azoknak áll tisztókben az intézkedés, azokat kell „szorítani“ annál inkább, mert a jegyzők tulajdonképen csak az előljáróságok mellé rendelt felelős közegei a kormányhatalomnak. Elhiszszük, hogy így kellene lenni, s így is van — — — a papiron, de a valóságban egészen másképen áll a dolog, amint hogy nagyon sokszor kiczirkalmoznak felül olyat, ami gyakorlatilag egészen másképen veszi ki magát. Így vagyunk az előljáróságok kötelességeivel és a jegyzők felelősségével is.

Megjegyezni kívánjuk, hogy falusi emberekről van szó, akik közt a papon, tanítón kívül — eltekintve a „birtokos“ osztálytól, — csak elvétve akad egy-kettő, aki közelebbi ismeretségben áll az irás és olvasás tudományával. E tekintetben — fájdalom — elég meggyőzően beszélnek a legújabb népszámlálás ide vonatkozó adatai. Szomorú körülmény, de igaz, hogy a népoktatás századokig tartott elhanyagolásának nagyon keserű gyümölcsei vannak, s ezek egyike az, hogy a földművelő népnek, a falusi iparosnak vajmi kevés érzéke van olyan dolgok iránt, amelyek megszokott életrendjén kívül esnek, azt tartván, hogy ha már fizetni muszáj, a többit csinálják meg az „urak.“

Nos hát ezen néptől kerül ki a községi

előljáróságok azon $\frac{99}{100}$ -ad része, melynek hivatalos eljárásáért a jegyzők erkölcsileg és anyagilag felelősek, s éppen ebben rejlik a jegyzők helyzete nehézségének magyarázata, — emiatt változott meg hivatásuk jelleme annyira, hogy mindazt, amire nekik tulajdonképen csak felügyelni kellene, maguknak kell végezniök azon kényszerűség miatt, mert különben folytonos bírságotlatsnak, fegyelmi eljárások zaklatásainak tennék ki magukat, — amire tudnánk példát felhozni százszor többet, mint amennyi elég mai helyzetük tartatlanságának bizonyítására.

De nem is lehet — a mai viszonyok közt — másként, mert hiszen kézzel fogható, hogy a szűk látkörű, nehéz felfogású falusi előljáróságot esetről-esetre kitanítani arra, hogy ez vagy amaz ügyben milyen az eljárás, sokkal több időbe és fáradságba kerül, mint maga az elintézés, sőt még a kitanítás után sem egészen bizonyos, hogy a szóban forgó ügy jól lesz-e elintézve? holott a felelősség szigorú elve elengedhetlenül megköveteli, hogy valamelyes hiba elő ne forduljon a „kréta“ körül. S hagyján lenne még ez is, ha az egyszer betanított bírót, hitest huzamosan megtartani lehetne hivatalában! de ugy vagyunk velök, hogy amint csak lehet, szabadulni sietnek e megtiszteltetés terheitől, sőt gyakran készebbek inkább lefizetni a törvényben előírt váltság összegét, mintsem hogy — 20 vagy mondjuk 100 trt évi „fizetés“-ért — közszolgálatot vállalva, saját gazdálkodásuk rendjének rovására viseljék a bírói süveget. És tagadhatatlanul ezeknek is igazuk van, mert csakugyan nem lehet tőlük jogosan megkövetelni, hogy saját közvetlen érdekeiket másokért éveken át elhanyagolják, erre őket nem lehet kényszeríteni sem.

Azonban a közkormányzat érdekei megkövetelik, hogy az „ügyek menete“ egy pillanatra se szenvedjen fenakadást. Ugy van, de az aki ezt kötelező tételül előírja, hajoljon meg annak consequentiája előtt és számoljon a viszonyokkal: gondoskodjék az ügyek ellátására elkerülhetetlenül szükséges eszköz alkalmazásáról is.

Mondani sem kell, hogy a községi és körjegyzők ide irányuló kérelmének teljesítése áldozatba kerül, s ezen áldozat megint csak az adózó nép nyakába szakad, — de meggyőződésünk szerint még a látszólag több kiadással is kevesebbe kerül a szükséges erőnek beállítása, mint ha csak egyetlen embert kényszerítenek arra, a mi már lehetetlennek bizonyult.

Kötelességünk föltételezni, hogy ezen ügy elintézése alkalmával az illetékes tényezők nem fognak a „non possumus“ merev álláspontjára helyezkedni, ugyan azért megyénk bizottsági közgyűlésének és kartársainknak pártoló figyelmébe ismételve is ajánljuk a községi és körjegyzők alábbi kérvényét.

Egy főszoigabíró.

„Tekintetes megyei közgyűlés!

Az 1871. évi XVIII. törvény-cikk életbe lépte óta, vármegyénk területén alkalmazásban lévő községi körjegyzők, mint a községi közigazgatás ellátására alkalmazott közegek, mindenkor oda törekedtek, hogy a községi közigazgatás hatáskörébe utalt teendők lelkiismeretesen elvégeztessenek, hogy ez által az általanos közigazgatás fennakadást ne szenvedjen. Mi dolgozunk megfeszített erővel s édes azon tudat reánk nézve, hogy vármegyénk közügyének mintaszerű vezetéséhez, ha-

bár porszemnyivel is hozzá járultunk. S igyekeztünk a legválságosabb viszonyok között is hivatalos kötelességünknek mindenben eleget tenni. Azonban ma, husz év után, a községi törvény meghozatala óta a közigazgatási viszonyok odáig fejlődtek, hogy a községek jogkörébe utalt teendők pontos elintézésére, az óriási mérvben szaporodó munkahalmaz miatt eleget tenni képtelenek vagyunk, hiszen köztudomásu tény, hogy a községek mindennemű írásbeli teendői a mi vállainkra nehezülnek. Teendők a törvények és valamennyi felsőbb hatóságok rendeleteinek foganatosítása, a személy- és vagyonbiztonság fentartása, tűzrendőrség kezelése, polgárkönyvek, és idegenek nyilvántartásának, tolonczügyek kezelése, köz- és állategészségügyekbeni helyhatósági intézkedés, mindennemű statisztikai kimutatók elkészítése, beterjesztése, országgyűlési, törvényhatósági s községi választásokhoz az előmunkálatok teljesítése s a választásoknál jelenlét. — Kisebb polgári peres ügyekben tárgyalások, panasz-jegyzőkönyvek vezetése, ítéletek, felelőszékek szerkesztése, gyanus egyének nyilvántartása, szabadság vesztésre jogerejűleg elítélt s feltételes szabadságra bocsátottak nyilvántartása, továbbá a tan-, közlekedési-, kereskedelmi- és iparügyek körébe vágó intézkedések végrehajtása, adóügyekben mindennemű adóösszeírások, az egyenesadók felosztása s egyénileg előírása, ugy az adó kis-könyvek, mint az adó főkönyvek pontos vezetése és lezárása, a közvetett adók mint fogyasztási, egyenértéki adók, bélyeg- és jogilletékek nyilvántartása. Az összes kincstári követelések befizetése, lefizetési munkálatok körüli írásbeli teendők, katonai ügyekben, anyakönyvi kivonatok és idegenek nyilvántartása alapjáni összeírás, a teljesen ismeretlen és törvénytelen távollevő hadkötelesek nyomozása. A fősorozás munkálatainak előkészítése, újonczok, közös hadseregbeli és m. kir. honvédségi, s a katonailag kiképzett és ki nem képzett népfelkelők pontos nyilvántartása s azokról időszakos jelentések elkészítése, a községek belügyeiben a községek vagyonát évenként leltározni, a község költségvetéseit szerkeszteni, a megállapított községi pótdójt egyénenként kivetni s azt beszélni, a községi pénztár, szegényalap s egyéb a község felügyelete alatt álló számadásait elkészíteni, okmányokkal felszerelni, vezetni a községi tanács és képviselőtestület összes jegyzőkönyveit, ezen ügyeknél az előadói tisztséget teljesíteni, s a közgyűlések mindennemű határozatait végrehajtani.

Már ezen ügyek is egészen elfoglalják egy ember minden idejét, de ezen számtalan teendők nagymérvben szaporodtak az által, hogy az újabb időben a községi körjegyzők kötelesek az egész földadó kataszteri nyilvántartást végrehajtani, ugy az egyéni birtok ívekben, mint a kataszteri telekkönyvekben s azokról minden éven nyilvántartást készíteni, s az egyéni földadó kivétést eszközölni.

Az újabb életbeléptetett utadó is fokozta ezen éviselhetetlen terhet. Ezen adó nem ép oly mértékben vette igénybe a községi körjegyzők munkaerejét, mint az egyenes adók kezelése. Az utadó előírása a főkönyvben, az utadó kivétele alapjául szolgáló állami egyenes adók kimutatása, az utadó könyvecskék kiállítása az adó fizetők részére, értesítők szétküldése, napi jegyzékek vezetése, a fizetések elszámolása, a főkönyvek lezárása. Mindezen teendők ellátására az a nélkül is tulterhelt községi körjegyző képtelen. S beállott a közigazgatás rohamos fejlődése folytán azon időpont, midőn az általános közigazgatás szabályszerű folyama mulhatatlanul megköveteli azt, hogy vármegyénkben is valamennyi községi körjegyzőségnél a rendszeresített segédjegyzői állások, az ország többi vármegyének példájára minél előbb rendszeresítsenek. Ezen kérdés oly égető közszükséglet képez, hogy ennek elődázása az általános megyei közigazgatás fennakadását vonja maga után.

Tudjuk jól, hogy ezen bajon segíteni, első sorban a községek, mint a jegyzői intézmény fentartói, vannak hivatva, ugyanazért, mielőtt oltalom- és pártfogásért a tekintetes vármegyei közgyűléshez fordultunk volna, kérelmünkkel a községek képviselő-testületeihez járultunk, azonban a községek, az ideig, míg a tekintetes megyei közgyűlés elvben ki nem méltóztatik mondaní a segédjegyzői állások rendszeresítésének szükségességét, nem hajlandók a szükséges munkaerőt megadni.

A községeknek e magatartása, azon jelenségben leli magyarázatát, hogy az állami közigazgatás, a községi körjegyzők munkáerejének mintegy 90% veszi és köti le állandóan a maga javára, a nélkül, hogy a községek ezen teher viselés miatt, bármi csekély kárpótlást nyernének.

Tudjuk, hogy ezen bajok orvoslását, az állam, a közigazgatás államosításával akarja elérni, azonban tekintve az általános politikai helyzetet, messze látjuk azon időt, midőn ez óhajtott reformtörvény életbe lép, minthogy pedig a közigazgatás egy percze sem szenvedhet fennakadást, mely tisztelettel járulunk a tekintetes vármegyei közgyűléshez, s oda járul alázatos kérelmünk, méltóztatásuk határozatilag kimondani, hogy vármegyénk területén valamennyi községi körjegyzőségnél a segédjegyzői állások minél előbb rendszeresítsenek, s e tárgyban a vármegyei községek képviselő-testületeit, járási főszolgabírák útján felhívni, s a képviselő-testületek beérkezett nyilatkozatai nyomán a segédjegyzői intézményt vármegyénk területén életbe léptetni.

Kelt a Gömör-Kishont t. e. megyei községi körjegyzői egyletnek Várgedén, 1891. augusztus 17-én tartott közgyűléséből.

Tehtetes megyei közgyűlés alázatos szolgálai:

Záhonyi János,
egyleti főj.

Fridrik Vilmos,
egyleti elnök.

A f. hó 15-én megtartandó közgyűlés

tárgyszorozata az alábbi (Folytatás.)

19. A vármegye; különféle bizottságok- és választmányokban üres tagsági helyeknek választás útján betöltése.

20. Földmivvelésügyi miniszteri rendelet a szarvasmarhák között mutatkozó ragályos tüdővész kiirtása tárgyában.

21. Földmivvelésügyi miniszteri rendelet Gömörvármegye területének a szarvasmarhák zárlati csoportjából való kivétele iránt.

22. Belügyminiszteri rendelet Róth Sára lelenczházi ápoló községi illetőségű ügyében.

23. Kereskedelemügyi miniszteri rendelet a megyei kir. államépítészeti hivatal személyi és dologi kiadásaihoz való hozzájárulás tárgyában.

24. Szepesvármegye közönségének átirata az egyes községek nem magyar hangzásu neveinek megváltoztatása tárgyában.

25. Az orsz. ügy. kir. képzőművészeti társulat kérelme Ljéti Antal siremlékének felállítási költségeihez való hozzájárulás iránt.

26. A „Magyar Salon“ folyóirat szerkesztőségének megkeresése a koronázási jubileum alkalmából kiadott emlékkönyv megvétele iránt.

27. Bizottsági jelentés az ebtartási szabályrendelet tervezetének megállapítása tárgyában.

28. A vármegyei számonkérőszék ülésének jegyzőkönyve.

29. Rimaszombati j. b. főszolgabíró kérvénye Porubszky Imre szolgabírónak a kihágási ügyek tárgyalása- s bíraskodásával leendő felruházása iránt.

30. Szolgabírói jelentés Birósi József jegyzői nyugdíj-illetménye ügyében.

31. Szolgabírói jelentés a sőregi körjegyző javadalmazásához tartozó 1/4 telek használati jogosultságának kérdésében.

32. Szolgabírói előterjesztés a Lucska községen keresztül vezető ut kijavításához szükséges segély engedélyezése iránt.

33. Szolgabírói jelentések a Gencs község 1890. évi számadása és Sumjác község 1892. évi költségvetésére tett nehézmények tárgyában.

34. Polgármesteri előterjesztés a Dobsina körül elterülő m. utvonalak karban tartására vonatkozó régi egyezmény meghosszabbítása iránt.

35. Polgármesteri jelentés Dobsina város 1887—1889. szegényalap számadásai tárgyában.

36. Számvevői jelentés az 1891-ik évi vármegyei gyámpénztári mérleg megvizsgálása tárgyában.

37. A vármegyei egyes községek szervezeti szabályrendeleteinek felülvizsgálata.

38. A megyebeli községek költségvetéseinek és zárszámadásainak jóváhagyása érdekében előterjesztett számvevőségi jelentések.

39. Többrendbeli, a vármegyei gyógyalapról előlegezett vagyontalanság okából behajthatlan kórházi ápolási költségek törlesztése hozatala.

Ezekon kívül még a közgyűlés határnapjáig beérkezendő s közgyűlési elintéztet igénylő egyéb ügyek.

LEVELEZÉS.

Tek. Szerkesztő ur!

Minden kornak megvannak a maga eszméi, melyeket a tudósok, költők, hírlapírók stb. csak formába öntenek. Korunknak jelszava a haladás, még pedig haladás tüzzel-vassal. Mért földeket akarunk lépni a mi tipiskáló lábainkkal. No hát még ez magában nem volna baj — legfeljebb csak elszámítás; de mikor már csak a pusztá építésben leli kedvét az építésnek helyes vagy nem helyes voltával mit sem törődő félnapú ész, akkor a szenáriai tornyon s Ikarus merész, de tragikus szárnyalásán kívül még Phoedrusnak az ökörről és szétpukkadt békáról szóló meséje is eszünkbe kell, hogy jusson.

Az uborka-szezon égető napjai ép ily zöldséges dolgokról szólnak. Valami nevezetes dolog nem volna az egészben, hiszen már a verebek is csiripolnak a tunikás doktorokról, képviselő-választó hölgyekről, a nőemancipáció anarchista furiájáról, Michel Lujzáról, no meg a reverendás Simli Mariskáról, de mégis feltűnő dolog, hogy a híres műépítész, — kiről elhiszem, hogy igen szép építészeti terveket tud csinálni s annak kivételét is érti, — azon alapon, hogy az ő leánya gymnasiumi érettségi vizsgálatot tett, már annyira értsen a modern paedagogiához, hogy a leány-gymnasium esodabogarának előke legyen.

Hej, de szeretnék még egyszer gymnasiumba járni! Bizonyos, hogy a legszebb leány volna a szomszédom. Fene vigye azt a sok bukást, majd tanulna helyettem az aranyos Gizuska; én meg majd megtanulnék főzni, meg harisnyát foltozni.

Hátha még valami szép hölgytanárom tanítana a VIII. osztályban. De hát fájdalom, mindeneknek vége! Kinöttem az iskolából.

De talán még jobb így? Mert hát utóvégre is az én hétköznapi fejem sehogy sem nyugodnék be'le abba, hogy államvizsgázott doktor juris feleségem a törvénytörök termében töltte el azt az időt, melyet én édes ölelésre, czupánó csókra szeretnék fordítani. Jaj Istenem, mit csinálnék azzal a sok boglyos, mosdatlan gyermekkel, kik az én „A“ contra „B“-féle pöriratok között turkáló feleségem mellől apai boldogtalan védszárnyaim alá menekülnének!?

Hej de jó, hogy nem születtem később! Csak gyermekeim ne volnának legalább! Aranyos kis fiam! nektek kell megérni azt a 10 egyiptomi csapást, melytől a ti apátok megszabadult.

No de hát szó, a mi szó — félre a tréfával! — bizony esodabogár az a nőemancipáció, meg leány-gymnasium.

Kár a gyöngyöt a szemét közé dobni. Azok a talán szegény leányok, kiket mi bolgogítani akarnánk ezzel az új fajta leány-gymnasiummal — körül-belül csak a proletárok számát növelnék. Nincs szebb állása egy nőnek, mint a hü feleség és szerető anya állása.

Ezt pedig sokkal könnyebben megszerezhetik, mint a körorvosságot, vagy államtitkárságot. Boldogságra és boldogításra lettek teremtvé; ezt tudják s akkor nem igen lesz agglegény, sem pedig vén leány.

Én legalább így fogom fel a dolgot s azért a leány-gymnasium tudós korpusainak csak azt a jutalmat adnám buzgóságaikért, melyet Mátyás király adott egy „nevezetes“ tudósnak, t. i. — egy véka borsót.